

Riječ urednika

A Word from the Editor-in-Chief

Nakon objavljivanja prvog broja koji je dobio vrlo pozitivne i afirmativne kritike akademske zajednice, kako u Bosni i Hercegovini tako i izvan nje, časopis *Specto* je prepoznat kao publikacija koja promovira naučnu misao visokog kvaliteta i objektivnosti. U međuvremenu je časopis dobio i saglasnost Međunarodnog tima za osiguranje kvaliteta za indeksiranje u CEEOL, jedne od najznačajnijih međunarodnih naučnih baza za područje Srednje i Jugoistočne Evrope. U skladu sa takvom uređivačkom politikom i zamislima naše međunarodne redakcije sudu naučne i šire zainteresirane javnosti predstavljamo novi, drugi broj časopisa, koji čini devet radova autora i istraživača iz različitih naučnih oblasti. Radovi su tematski grupisani u rubrike - Historija, Kulturna baština i Filozofska misao.

Prvi rad, autora Nenada Filipovića, na temelju prevoda hudždžeta hlivanjskog naib-kadije iz 1871. godine, tretira pitanje porijekla hlivanjsko-podhumske begovske porodice Nuhbegović, kao i njenih relacija s porodicom Gagić. Rad osvjetljava i društveno-ekonomski status žene iz begovskog društvenog sloja, te daje temeljit osvrt na odnos šerijatskih i administrativnih sudova u Bosni u periodu od 1861. do 1871. godine.

Radovi Mustafe Berhamovića i Emira Demira tematiziraju povijesni kontekst i zakonski okvir izdavanja dozvola za rekonstrukciju i izgradnju sakralnih objekata nemuslimanskog stanovništva u Bosni sredinom 19. stoljeća. Transkripcijom, prijevodom i analizom osmanskih akata datiranih iz 1853. godine, u prvom redu molbi katoličkog i pravoslavnog stanovništva, bujuruldiya bosanskih valija i zvaničnih dozvola izdatih od strane visokih dužnosnika, autori predstavljaju nova saznanja i činjenice o odnosima konfesionalnih zajednica i osmanskih pokrajinskih vlasti u Bosni.

Ranim 19. stoljećem bavi se Amer Maslo koji, na bazi tri do sada neobjavljena popisa spahija nastala u periodu od 1828. do 1831. godine, donosi vrijedne podatke o pripadnicima spahijskog reda na području današnje općine Hadžići. Interpretacijom sadržaja ovih popisa, koji se nalaze u Arhivu Orijentalnog instituta u Sarajevu, autor je dao veliki doprinos proučavanju povijesti administrativne i vojne organizacije hadžičkog kraja u prvim decenijama 19. stoljeća.

Rad kojeg potpisuje Damir Bošnjaković posvećen je srednjovjekovnom gradu Kušlatu i ulozi koju je zadržao u privrednom razvoju srednjeg Podrinja tokom

14. i 15. stoljeća. Konsultirajući relevantnu literaturu i objavljene izvore autor, s posebnom pažnjom, tretira poziciju Kušlata unutar dubrovačkog privrednog kruga analizirajući dinamiku ekonomskog života podgrađa, te privredne prilike nastale nakon uspostave osmanske vlasti u ovom području.

Nedim Sedić na osnovu dostupnih izvora, literature i druge građe studiozno analizira pitanje porijekla, prošlosti i rodonačelnika ugledne krajiške porodice Pozderac. Akcenat istraživanja je na povijesnim izvorima, osobito Popisnom defteru stanovništva i domaćinstava Ostrožackog kadiluka iz 1851. godine, koji je autoru služio kao izvor prvorazrednog značaja za utvrđivanje prisustva, te otklanjanja izvijesnih genealoških nedoumica vezanih za članove ove porodice u Cazinu.

Kulturnom baštinom i naslijeđem Sandžaka bavi se Emir Mušović koji, fokusirajući predmet svog istraživanja na djela dvojice pjevača-guslara Ahmet-bega i Murat-bega Mušovića, nastoji da čitateljima približi njihov epski opus i vrijednost koju ima u usmenoj tradiciji Bošnjaka. Autor se koristio autentičnim zapisima kazivanja Ahmet-bega i Murat-bega, dajući dubok uvid u repertoar spomenutih narodnih pjevača-guslara, te specifičnosti, osobine jezika i govora ljudi Sandžaka.

Naila Hodžić bavi se istraživanjem svadbenih običaja Bošnjaka iz sela Jezerski. Rukovodeći se nedovoljnom zastupljenošću podataka o svadbenim običajima ovog kraja u etnološkoj literaturi, autorica je kombinirajući terenska istraživanja, interpretaciju sakupljene građe i dostupne literature u značajnoj mjeri osvijetlila povijesnu podlogu, kulturološke i identitarne karakteristike narodnih običaja Bošnjaka u selu Jezerski.

Posljednji rad u ovom broju pitanju identiteta čovjeka pristupa iz perspektive filozofije. Adem Olovčić kroz multidisciplinarni pristup, komentirajući najveće mislioce i teoretičare identiteta kao što su Sartre, Heidegger, Levinas, Taylor i drugi, raspravlja o fenomenološkoj i ontološkoj analizi identiteta, dokazujući kompleksnost, višeslojnost i dinamičnost ove kategorije.

Izvorni naučni i pregledni radovi koji su pred čitateljima rezultat su marljivog, posvećenog i profesionalnog rada afirmisanih naučnika i istraživača, kao i mlađih autora koji to postaju smionim ulaskom u izazovan svijet nauke. Redakciji i Uredništvu časopisa *Specto* posebno je zadovoljstvo i čast okupljati priznate naučnice i naučnike, uspostavljati saradnju s novim i biti prostorom koji pruža priliku za afirmaciju istih.

Alen Zečević